

Voorstel aan de gemeenteraad

Preventie- en handhavingsplan alcohol 2023-2027

Beleidsveld	Volksgezondheid /Toezicht en Handhaving
Organisatieonderdeel	Volksgezondheid/VTH
Opsteller	I. Korvemaker / J. v. Kruijsdijk / A. Tijdhof
Kenmerk	10720637
Vergaderdatum Raad	volgt
Geheim	Nee

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor te besluiten:

1. Het Preventie- en handhavingsplan alcohol 2023-2027 (PHP) vast te stellen met de volgende hoofddoelstellingen:
 - a. Geen alcoholgebruik tijdens de zwangerschap.
 - b. Geen alcoholgebruik onder de 18 jaar.
 - c. Minder overmatig en zwaar alcoholgebruik boven de 18 jaar.
 - d. De bewustwording van het eigen drinkgedrag en de effecten daarvan neemt toe.

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris,

de burgemeester,

Samenvatting

Dit Preventie- en handhavingsplan Alcohol 2023-2027 beschrijft de belangrijkste maatregelen die de gemeente Utrecht neemt om te zorgen dat jongeren tot 18 jaar geen alcohol drinken, er meer bewustwording is van het eigen drinkgedrag en de effecten daarvan, en om het overmatig en zwaar alcoholgebruik boven de 18 jaar te laten afnemen.

Context

Aanleiding

Het vorige Preventie- en handhavingsplan alcohol (PHP) liep tot 2018. Het opstellen van een nieuw plan is door verschillende redenen vertraagd en daarom ligt nu het Preventie- en Handhavingsplan alcohol 2023-2027 voor. Tussen 2018 en 2022 hebben we het Preventie- en handhavingsplan alcohol tot 2018 gecontinueerd. Het voorliggende plan 2023-2027 bevat een uitgebreide terugblik op de periode 2014-2022.

Door de vertraging loopt het PHP niet gelijk met de nota gemeentelijk gezondheidsbeleid. Na het vaststellen van de volgende nota gezondheidsbeleid in 2023 wordt er geëvalueerd of Preventie- en handhavingsplan alcohol 2023-2027 aansluit op deze nieuwe nota. De uitdaging is om met elkaar te werken aan een cultuurverandering waarin alcohol niet vanzelfsprekend is. Om dit voor elkaar te krijgen is een gezamenlijke en integrale aanpak op het terrein van preventie en handhaving noodzakelijk. We bouwen de komende jaren voort op de behaalde resultaten en bieden ruimte voor nieuwe veelbelovende initiatieven uit de stad om het alcoholgebruik verder terug te dringen.

Juridische context

Gemeenten zijn sinds 2014 verplicht om elke vier jaar, gelijktijdig met de nota gemeentelijk gezondheidsbeleid, een Preventie- en Handhavingsplan alcohol (PHP) vast te laten stellen door de gemeenteraad. Zo stelt de Alcoholwet in artikel 43a. De opgelopen vertraging bij het opstellen van het Preventie- en handhavingsplan heeft geen juridische gevolgen.

De Alcoholwet geeft aan dat het plan de hoofdzaken van het beleid bevat betreffende de preventie van alcoholgebruik, met name onder jongeren, en de handhaving van de wet. In het plan wordt in ieder geval aangegeven:

- a. wat de doelstellingen zijn van het preventie- en handhavingsbeleid alcohol;
- b. welke acties worden ondernomen om alcoholgebruik, met name onder jongeren, te voorkomen, al dan niet in samenhang met andere preventieprogramma's als bedoeld in artikel 2, tweede lid, onderdeel d, van de Wet Publieke Gezondheid;
- c. de wijze waarop het handhavingsbeleid wordt uitgevoerd en welke handhavingsacties in de door het plan bestreken periode worden ondernomen;
- d. welke resultaten in de door het plan bestreken periode minimaal behaald dienen te worden.

De gemeenten zijn de belangrijkste toezichthouders op de Alcoholwet (voorheen Drank- en Horecawet). Zowel juridisch, educatief/preventief als op het gebied van handhaving is de gemeente regisseur van het lokale alcoholbeleid. Het verplichte Preventie- & Handhavingsplan alcohol (PHP) is in feite de wettelijke bekrachtiging van dit gegeven. Het Preventie- en handhavingsplan alcohol biedt gemeenten de mogelijkheid om de (soms nog) gescheiden werelden van preventie en handhaving dicht bij elkaar te brengen en te verenigen in een integraal beleidsplan met één gezamenlijke missie: het voorkomen van alcohol gerelateerde schade, met name onder jongeren.

Beoogd effect

In het PHP maken we de verbinding tussen preventie en handhaving zichtbaar. We hebben aandacht voor gezonde leefstijl en gezond gedrag. Het terugdringen van schadelijk alcoholgebruik, in het bijzonder bij de jeugd, is daar onderdeel van.

Eerdere besluitvorming en informatievoorziening

Het Preventie- en handhavingsplan Alcohol 2023-2027 is een vervolg op het door de raad vastgestelde Preventie- en Handhavingsplan 2015-2018.

Nieuwe inzichten vanuit het Stadsgesprek¹ begin 2022 zijn zoveel mogelijk meegenomen in dit Preventie- en handhavingsplan Alcohol. De terugblik op de periode 2014-2021 van Utrecht is een uitgangspunt voor nieuw beleid evenals het Nationaal Preventieakkoord.

Beslispunten, Argumenten en Kanttekeningen/Risico's

Besispunt	
1	Het Preventie- en handhavingsplan alcohol 2023-2027 (PHP) vast te stellen met de volgende hoofddoelstellingen: a. Geen alcoholgebruik tijdens de zwangerschap. b. Geen alcoholgebruik onder de 18 jaar. c. Minder overmatig en zwaar alcoholgebruik boven de 18 jaar. d. De bewustwording van het eigen drinkgedrag en de effecten daarvan neemt toe.
Argumenten	
1.1	<u>De voorgestelde maatregelen van het Preventie- en handhavingsplan alcohol 2023-2027 zijn bewezen effectief</u>
	De doelen sluiten aan bij die van het Nationaal Preventieakkoord 2040, waardoor de impact versterkt kan worden. De voorgestelde maatregelen zijn net als die uit het Nationaal Preventieakkoord 2040 bewezen effectief. Wat betreft alcohol zal de brede acceptatie van alcoholgebruik en het kennisniveau moeten worden beïnvloed om een afname van problematisch alcoholgebruik te bereiken: er moet een trend komen waarbij de keuze om geen of matig alcohol te drinken gemakkelijk en normaal is.
1.2	<u>Een integrale systeembenadering is noodzakelijk voor een effectief alcoholbeleid</u>
	Dit plan is gebaseerd op de benadering zoals deze is geformuleerd in het Nationaal Preventieakkoord voor 2040: Een lokale inzet op het tegengaan van problematisch alcoholgebruik is maatwerk en vraagt een integrale en samenhangende aanpak gericht op gezondheidspreventie breed binnen de lokale context. Alcoholgebruik is namelijk altijd een resultaat van een combinatie van factoren. De persoon, zijn sociale omgeving, het aanbod van drank én het overheidsbeleid vormen samen een systeem dat uiteindelijk de keuze van de gebruiker bepaalt. In het plan richten we ons daarom op de een aantal omgevingen die in relatie tot alcoholbeleid van relevant zijn: school, thuis/individueel, horeca/ festivals/evenementen, openbare ruimte en ten slotte verkoopplekken.
Kanttekeningen/Risico's	
1.1	<u>Het vaststellen Preventie- en handhavingsplan alcohol 2023- 2027 loopt niet gelijk met de nota gemeentelijk gezondheidsbeleid</u>
	Alhoewel het vorige Preventie- en Handhavingsplan alcohol tot 2018 liep, zijn we verder gegaan met de vorige aanpak. Het is een wettelijke verplichting om z.s.m. een nieuw PHP vast te stellen en daarom niet te wachten tot de volgende nota gezondheidsbeleid. Na het vaststellen van de volgende nota gezondheidsbeleid in 2023 wordt er geëvalueerd of het PHP aansluit op deze nieuwe nota. Door het PHP t/m 2027 vast te stellen loopt dit vanaf 2028 weer gelijk met de nota gemeentelijk gezondheidsbeleid.
1.2	<u>Inzet van Toezicht en handhaving wordt geprioriteerd over verschillende gemeentelijke domeinen heen, waardoor de prioriteit mogelijk elders kan liggen.</u>
	De personele capaciteit voor toezicht en handhaving wordt jaarlijks bepaald in de programmabegroting en het handhavingsprogramma. De totale capaciteit voor toezicht en handhaving moet daarbij verdeeld worden over meerdere domeinen. Het risico is dat de

¹ Begin 2022 is er een stadsgesprek drugs & alcohol georganiseerd door de Gemeente Utrecht. Hierin zijn vragen gesteld over wat er nodig is om minderjarigen te beschermen tegen teveel alcoholgebruik en wat belangrijk is bij een alcoholverbod.

	prioriteit elders kan liggen. Toezicht en handhaving zorgt ervoor dat de beschikbare capaciteit zo efficiënt en effectief mogelijk wordt ingezet door toezicht te houden op de meest risicovolle locaties en evenementen. Daarbij wordt van tevoren een risicoschatting gedaan per locatie en verder wordt ook op meldingen gereageerd.

Financiën

De uitvoering van PHP wordt bekostigd uit bestaande programmabegrotingen Volksgezondheid en Toezicht en Handhaving. Dit vraagt geen extra middelen.

Vervolg

Na vaststelling wordt het Preventie- en handhavingsplan alcohol 2023 – 2027 gepubliceerd op www.overheid.nl. We geven uitvoering aan het plan.

Participatie

In het Preventie- en Handhavingsplan alcohol 2023 – 2027 zijn de nieuwe inzichten vanuit het Stadsgesprek van begin 2022 zoveel mogelijk meegenomen.

Communicatie

Er is geen aanvullende communicatie voorzien.

Bijlagen

Bijlagen besluitvorming

- Preventie- en handhavingsplan alcohol 2023 - 2027

Bijlagen informatief

